

www.e-rara.ch

**Gvilielmi Gilberti Colcestrensis, Medici Regii, De Mundo nostro Sublunari
Philosophia Nova**

Gilbert, William

Amstelodami, MDCLI

Zentralbibliothek Zürich

Shelf Mark: NE 1846

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-54961>

Caput XVI. Fluxus et refluxus maris causa est motus terrae et diurna revolutio, quemadmodum
et luna.

---

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

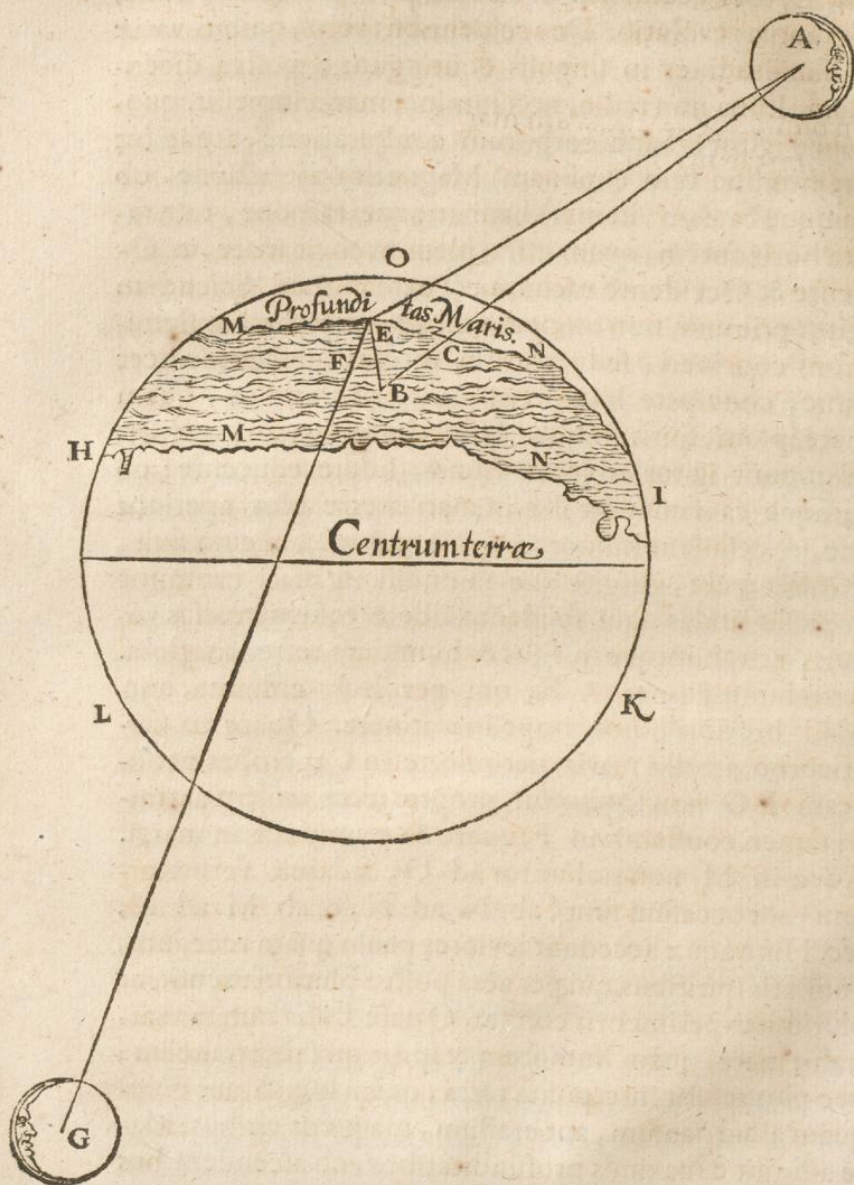
sus, in quavis etiam sphaera obliquitate; solummodo distinguuntur rectis adscensionibus meridianis, per polos & aequalia aequatoris spatia transeuntibus. Sex horis adveniunt aquae, sexque recedunt; addita illa differentia quae à Lunae proprio in Orientem motu oritur. Nulla convenientia cum horizonte; pervenit namque ad Meridianum circulum, posteaquam emerferit ab horizonte, in nostra obliqua sphaera, aliquando tribus tantum horis, cum alias in eadem sphaera novem ab horizonte in Meridianum requirat. Perinde etiam, in ceteris caeli quartis & angulis, magnae difficultates & inaequalitates fiunt. Nec igitur horizon: nec circuli positionum, ad verticis & horizontis circulos conficti, conferre ad harum rerum demonstrationes possunt. Soli Meridiani, per aequalia aequatoris spatia distincti, profunt. veluti, exempli gratia, sit plenum mare in aliquo littore, cum Luna supra horizontem in meridiano illius regionis fuerit: maximus recessus, & vacuum littus, cum ad occidentis meridianum (ut ita dicam) 90 gradibus, à vero meridiano in aequatore distantem, pervenerit. Cum vero imum attingit caelum, proprii meridiani alteram partem, mare rursus impletur: exhaustum rursus, cum in Orientis angulum, non Horizontis, sed meridiani 90 gradibus distincti, incidit.

C A P V T X V I.

Fluxus & refluxus maris causa est motus terra & diurna revolutio, quemadmodum & Luna.

Ostensum satis antea est, non à Lunae lumine maria commoveri; nunc vero causam ejus explicare conabimur. Haec autem una, & sola, & simplex est; sed variis nititur auxiliis, aut primis & primariis, aut secundariis,

dariis, & ex accidenti. Duæ sunt primariæ causæ, Luna, & diurna revolutio. De accidentibus vero, quibus varia dissimilitudines in singulis contingunt, postea dicendum. Luna non radio, non lumine, maria impellit. quomodo igitur? Sane corporum conspiratione, atque (ut similitudine rem exponam) Magnetica attractione. ob eamque causam, in meridiani utraque sectione, tam supra horizontem, quam infra, plenum cogit mare, in Oriente & Occidente vacuum, & exinanitum. Sciendum igitur primum, non omnem vim aquarum mari & fluminibus contineri; sed terrarum molem, globum scilicet hunc, concipere humorem multo profundius, quam mare ipsum, spiritumque. Hunc Luna sympathia elicit. erumpunt igitur adventu Lunæ, sidere educente: ob eamque causam vivæ illæ in mari arenæ plus aperiunt sese, & exsudant humorem spiritumque, jam cum fluit, & instat mare, gurgitesque nonnulli in mari evomunt copiosas undas, qui residente sidere easdem rursus vorant, attrahuntque spiritus & humidum terrestri globi. Attrahuntur linea A B, qui per B E effluunt, non B C breviori, non impedito itinere. Quare in Capricorno attollit maria, perinde ac in Cancro. at per lineam F G non sequuntur, propter terræ molem; attracti tamen confluunt in F, quare & erumpunt in maria. Aquæ in M non trahuntur ad O, sed quæ versus ortum, aut occasum sunt, ab N ad N, & ab M ad M, &c. Hinc aquæ accedunt leviores paulo quam recedunt, immixtis spiritibus, qui per aëra postea plurimi exeunt; ut plurimis experimentis constat. Quare Luna non tam attrahit mare, quàm humorem & spiritum subterraneum; nec plus resistit interposita terra, quàm mensa, aut quicquam aliud densum, aut crassum, magnetis viribus. Mare assurgit è maximis profunditatibus, ab ascendentibus

humore & spiritibus; cum vero altius attollitur, effluere ad littora necesse est; à littoribus flumina ingreditur. Exigua quidem & pusilla hæc mutatio est in rerum natura, si cum mole aquarum & terræ comparatur, quam nos tam grandem admiramur. nam quid est attolli aquas ad octo vel decem orgyas? cum semidiameter terræ contineat 3052103 orgyas? Videmus præterea ventos ipsos, qui extra maria, summitates tantum aquarum impellunt plerumque, cum vehementius à profundo pelago & matre (quod vocant mare) spirant, tertiam totius fluxus, & aquarum partem, adferre; veluti in Thamesi fluvio, cum à septentrione per occidentem flaverint venti. Præterea si in tota superficie terrestris globi, aut maris duntaxat, aut vel ejus quod æstum patitur, & profundioris tantum, non magnum illud Oceani in natura ostentum. Minima enim & quasi insensibilis mutatio in toto; sed intumescit & assurgit cingulum tantum & circulus globi, uno & eodem tempore, nempe H I K L. Neque circulus ille integer ullo in loco; nulla enim circa terram per polos ducitur marina Zona, licet angustissima. tantum in Atlantico extenditur, circa primum Cosmographorum meridianum, à terra australi ad Groenlandiam, aut littora Borealia; cum illico, post unam aut alteram horam, Luna culminat Americæ populis, terræque negant quod humidum pateretur. At versus Eurum cælo subjiciuntur Africa, Europa, Asia, maria etiam minus quam par est, profunda, ut Mediterraneum in locis plurimis. Manifestum est igitur, exiguam esse immutationem, à levioribusque causis posse inferri. facile igitur huic satisfacient, Lunæ potestas & combinatio cum globo nostro, Solis auxiliatrices copix, humidumque & spiritus erumpentes exilientisque,